
Sesja naukowa na 50-lecie rewolucji październikowej

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 22/2, 261-262

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ski, *Ziemie Zachodnie w życiu kulturalnym Polski*; J. Chałasiński, *Młode pokolenie Ziem Zachodnich w świetle pamiętnikarstwa*; Z. Dulczewski, *Tworzenie się nowych społeczności regionalnych na Ziemiach Zachodnich*; P. Rybicki, *Ziemie Zachodnie ze stanowiska teorii socjologicznej*; A. Kwilecki, *Ziemie Zachodnie w opracowaniach socjologicznych 1945—1965*. Bibliografia.

Dwudziestolecie Instytutu Zachodniego (1945—1964) omawia prof. Michał Szczaniecki w zbiorowej publikacji pt. *Dwudziestolecie powrotu*, „Rocznik Ziem Zachodnich i Północnych”, Towarzystwo Rozwoju Ziem Zachodnich, 1965. W tejże publikacji omówione są inne instytucje badawcze Ziem Zachodnich i Północnych: Instytut Śląski w Opolu, Śląski Instytut Naukowy w Katowicach, Instytut Zachodniopomorski w Szczecinie, Instytut Bałtycki w Gdańsku i Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie.

«STUDIA NAD ŻYCIEM SPOŁECZNYM I KULTURĄ»

Studia nad życiem społecznym i kulturą Kazimierza Dobrowolskiego (Wrocław 1966 Ossolineum) zawierają następujące rozdziały: I — Uwagi o roli nauki i uczonego we współczesnej epoce; II — Zagadnienia metodologiczne; III — Kultura ludowa; IV — Zagadnienia pracy; V — Zagadnienia przemian społecznych i kulturowych w rejonach uprzemysławianych.

Jerzy J. Wiatr pisze o tej książce we „Współczesności” (1—14 marca 1967): „W przededniu pięćdziesięciolecia swej pracy naukowej nestor socjologii polskiej Profesor Kazimierz Dobrowolski dał nam nową i niezwykle cenną pracę [...] Tematyka książki obraca się wokół trzech głównych problemów: procesy społeczne budującej socjalizm Polski, szczególnie procesy industrializacji, urbanizacji i modernizacji wsi, przeobrażenia kultury, zwłaszcza kultury ludowej, wreszcie społeczna rola uczonego [...] Ma też autor swoje własne preferencje metodyczne, szczególnie w zakresie systematycznej obserwacji i bezpośredniego kontaktu z badanymi społecznościami; dając wyraz tym preferencjom Kazimierz Dobrowolski może w pełni dokumentować je bogatymi osiągnięciami badawczymi swej szkoły i własnymi, ale bynajmniej nie przedstawia ich jako jedynie możliwych”.

„Wiele innych problemów w książce Profesora Dobrowolskiego zasługuje na uwagę, ale z konieczności musi tu być pominięte. Wymieńmy więc tylko nader ciekawe rozważania o prawidłowościach rozwoju kultury, szczególnie kultury ludowej, w skład których wchodzi omówienie zjawisk tzw. dysharmonii kulturowej. Wymieńmy dalej głębożą, a z umiarem prowadzoną, krytykę pewnych zjawisk w zakresie metodologii socjologii, w szczególności krytykę mechanicznych zapożyczeń z obcych warunków i przemysłów (np. s. 33—35). Wspomnijmy o trafnych uwagach na temat rodziny chłopskiej i jej przekształceń czy też na temat zjawisk społecznych zachodzących w Nowej Hucie. Listę problemów można byłoby kontynuować. Książka Kazimierza Dobrowolskiego, oszczędna w słowach, podająca materiał badawczy w postaci syntetycznych przemysłów, stanowi dla humanisty lekturę pasjonującą”.

SESJA NAUKOWA NA 50-LECIE REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ

W dniach 23—24 września 1967 r. odbyła się w Warszawie sesja naukowa Polskiej Akademii Nauk poświęcona pięćdziesięcioleciu Rewolucji Październikowej. Na sesji wygłoszono następujące referaty: prof. Henryk Łowmiański, czł.

rzecz. PAN, *Zagadnienie genezy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej*; prof. Józef Kowalski, *Rewolucja Październikowa a polski ruch robotniczy*; prof. Tadeusz Cieślak, *Znaczenie Rewolucji Październikowej dla utworzenia Państwa Polskiego*; prof. Sylwester Zawadzki, *Wpływ Rewolucji Październikowej na rozwój konstytucjonalizmu*. Szczegółowe sprawozdanie z sesji daje „Nauka Polska”, 1968, nr 2.

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH

Władysław Markiewicz, *Nauka o stosunkach międzynarodowych* („Kultura”, 3 grudnia 1967). Artykuł, jednocześnie przypominający dwudziestolecie Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, zawiera treść referatu wygłoszonego na naukowej konferencji (29 i 30 listopada 1967 r.), poświęconej problemom metodologii badań stosunków międzynarodowych.

Na te same konferencji Adam Kruczkowski mówił o przedmiocie badań współczesnych stosunków międzynarodowych, a Marian Żychowski o niektórych problemach badań stosunków międzynarodowych. Ponadto był również referat zespołu pracowników PISM pt. *Organizacja, tematyka badań i publikacje w dziedzinie współczesnych stosunków międzynarodowych w Polsce*.

«NARODZINY MIASTA»

Spod pióra prof. dra Stefana Nowakowskiego, w którego zainteresowaniach badawczych zagadnienia Śląska Opolskiego występują od wielu lat, wyszła nowa książka pt. *Narodziny miasta* (Warszawa 1967 PWN). Studium to nawiązuje do poprzedniej publikacji tegoż autora pt. *Adaptacja ludności na Śląsku Opolskim* (1957) i dotyczy tej samej miejscowości.

„Praca niniejsza opiera się na materiałach zbieranych przez autora w ciągu kilkunastoletniego okresu czasu. Po raz pierwszy rozpocząłem badania tego miasta w 1949 roku, choć dorywcze kontakty miałem już z nim bezpośrednio po wojnie. W latach 1949—1951 w miesiącach letnich przeprowadzałem intensywne studia terenowe, których materiały stały się podstawą wspomnianej pracy publikowanej w 1957 roku.

„Po roku 1951 (z wyjątkiem dwóch lat nieobecności w kraju) w każdym roku przebywałem w okresie letnim około 2 tygodni w mieście. W latach 1961—1963 spędziłem w nim ponad 4 miesiące, zbierając materiały dotyczące aktualnie zachodzących tam zjawisk i procesów” (s. 8).

„Adaptacja świeżo napływających grup ludności, przeważnie pochodzenia wiejskiego, do życia miejskiego, wchodzenie ich w system miejski, przekształcanie się różnych instytucji i powstanie instytucji nowych w miarę rozwoju miasta, różnicowanie się jego struktury na nowych podstawach, oto niektóre problemy pracy” (s. 9).

Książka ta, licząca 430 stron, zawiera następujące rozdziały: Przedmiot i metoda pracy, Historia, opis i społeczna struktura miasta, Podział przestrzenny i procesy ekologiczne, Tworzenie się społeczności miejskiej, Fabryka w systemie miejskim, Życie i kultura mieszkańców, Przemiany rodziny i dezorganizacja społeczna, Szkoła i aspiracje młodzieży, Organizacja miasta i jego instytucje,